

KAURAP. 5. 33. — g) ein dem Temperamente eines Menschen zu Grunde liegender Hauptbestandtheil des Körpers; es werden deren acht oder auch nur sieben angenommen: सन्न (fehlt bei VARĀH.), शुक्र, मज्जन्, अस्थि, मेदस्, मांस, रक्त und शुक्र. Suçr. 1, 128, 11. 126, 18. त्वक्सार् adj. 127, 3. KARAKA 3, 8. VARĀH. BRH. S. 68, 1. 96. 69, 21. रक्त° adj. 68, 97. मांस° adj. 100. LAGHUG. 2, 13. fgg. — h) Bestandtheil überh.: पञ्च° adj. (पेय) Suçr. 2, 421, 5. — i) das Rechte, Richtige; neutr. = न्याय्य AK. H. an. MED. नैतत्साम् Comm. zu TS. PRĀT. 14, 5. तदसाम् zu 1, 21. — k) Nektar: यत्त्रोत्पत्स्यते सारं तत्पास्यामः R. GORR. 1, 46, 19. सारं क्षुषं चरणयोः BHĀG. P. 7, 6, 25. am Ende eines adj. comp.: निर्विष्टसारं पितृभिर्हिमांशोरत्त्यां कलाम् RAGH. 14, 80. — l) Seim KAP. 4, 13. BHĀG. P. 1, 18, 7. — m) saurer Rahm Suçr. 2, 378, 6. दध्ना समारेण 441, 8. सार n. = दध्युत्तर ÇABDAĀ. im ÇKDR. — n) verdickter als Rucherwerk verwandter Pflanzensaft, Harz Suçr. 1, 133, 9. 12. 183, 15. 2, 12, 15. 63, 1. 73, 21. 83, 14. fg. 119, 3. 175, 4. 468, 21. ÇĀRĀṆG. SĀM. 1, 1, 42. Vgl. सारिन्. — o) Dünger KRSHIS. 8, 26. विना सारेण यद्द्वान्यं वर्धते न फलत्यपि 9, 3. — p) ein Fürst, der einem andern im Kriege zu Hilfe kommt, Bundesgenosse VARĀH. BRH. S. 34, 22; vgl. आसार 3) in den Nachträgen. — q) Bez. des Gürtels bei den Maga Verz. d. Oxf. H. 33, b, 30. — r) m. in der Rhetorik eine Art Klimax: उत्तरेतरमुत्कर्षो भवेत्सारः परावधिः KĀVYAPR. 173, 8 (331, 15). SĀH. D. 731. KUYALAJ. 113, a. PRATĀPAR. 103, b, 3. Beispiele Spr. (II) 2347. 5776. — Die Lexicographen kennen noch folgende nicht zu belegende Bedd. α) m. = मज्जन् AK. 2, 4, a, 12. H. 1121. H. an. MED. HALĀJ. 2, 28. 5, 67. = अस्थि H. 626 (neutr. v. l.). = त्वचिसार 1133. Schol. = वज्रसार RĀGĀN. 6, 256. = वामु (vgl. शार) ĠATĀDH. im ÇKDR. = रोग DHAR. ebend. = पाशक (vgl. शार) ÇABDAR. ebend. — β) n. = जल H. an. MED. = नवनीत RĀGĀN. im ÇKDR. = लौह BHĀVAPR. ebend. = विपिन ÇABDAR. ebend. — 2) f. आ = कृञ्त्रिवृता ÇABDAR. im ÇKDR. = ह्रवी (vgl. शारी) ÇABDAĀ. ebend. — 3) f. ई der Vogel SĀRIKĀ und = पाशक (vgl. शारी) ÇABDAR. im ÇKDR. = सतला RĀGĀN. im ÇKDR. — 4) adj. a) hart, fest, stark: ऽकुम VARĀH. BRH. S. 43, 58. ऽदारु 54, 118. धनुषी R. GORR. 1, 77, 14. ऽपुङ्गु ÇĀK. 10. ऽगात्र (योध ed. Bomb.) MBh. 6, 3316. Suçr. 1, 151, 5. KARAKA 3, 8. मधुसूदन HARIV. 5794. ये तु गर्भाङ्कुराः सारास्तान्दिव्यान्पर्वतान्विडुः 11446 (die neuere Ausg. hat eine andere Lesart). बल Kerntruppen (Gegens. फल्गु) MBh. 2, 1031. 5, 2205. 2516. fg. 5244. KĀM. NITIS. 18, 58. 19, 59. Spr. (II) 5966. MĀRK. P. 122, 18. — b) kostbar, werthvoll: सारभरण DAÇAK. 84, 11. — c) der vorzüglichste, beste; = वर AK. 3, 4, 25, 173. MED. सर्ववेदोद्भूतः सारो मलः Verz. d. Oxf. H. 106, a, 32. सूक्त BHĀG. P. 4, 22, 17. PĀÑKAB. 1, 5, 22. — d) mit einem instr. voller: शुक्रेण = शुक्रसार adj. comp. Samen zum Hauptbestandtheil im Körper habend VARĀH. BRH. S. 69, 33. — e) = शार bunt, scheckig: मण्डूकः कृञ् सारः (कृञ्सारः?) कुटुकः Suçr. 2, 290, 6. सारः शबलः कृञ्चासौ सारश्च कृञ्सारः कृञ्मृगः MALLIN. zu KUMĀRAS. 3, 36. nicht schwarz und scheckig, sondern in dem das Schwarze vorwaltet. — सारनिगुक्तं HARIV. 4530 wohl fehlerhaft für साधुनिर्वृक्तं, wie die neuere Ausg. liest. Vgl. अ° (werthlos, nichtig auch MBh. 14, 597. KATHĀS. 36, 105. BHĀG. P. 7, 5, 26), अगुरु° (das Harz der Aquilaria Agallocha Suçr. 1, 183, 15. 2, 173, 4. RAGH. 6, 8), अग्र°, अद्रि°, अन्तः° (innerer Gehalt Spr.

(II) 350. inwendig hart, — fest VARĀH. BRH. 3, 7), अम्भः, अर्थः, अश्मः, कं, कर्कः, कालः, कुसुमः, कृञ्, नीरः, गन्धः, गायत्रिः, गिरिः, घनः, चन्दन° (auch R. 2, 78, 6), चर्मः, तक्रः, तत्तुः, तत्तुः, तत्तुः, तीक्ष्णः, तृणः, त्वक्, त्वचिः, द्रव्यः, धान्यः, नयः, निः, नीतिः, पिङ्गः, पिच्छिलः, पीतः, पीलुः, पुण्यः, पुष्करसारी, पुष्पः, प्रपञ्चः, प्रयोगः, प्राणः (Lebenskraft RĀGĀ-TAR. 6, 368), बलुः, बिन्दुः, बिम्बः, भद्रः, भागवतः, भावसारविवेक, भावनासारसंग्रह, भूतः, भूषणसारदर्पण, मज्जाः, मणिः, मदः, मनः, मन्त्रः, मांसः, माधुसिद्धांतः, मेघः, मोचः, यज्ञः, यथासारम्, युद्धः, योगः, रक्तः, लघुः, लोकबिन्दुः, वज्रः, वसुः, वाक्चः, वारिः, विवेकः, विश्वः, वेदः, वेष्टः, वैद्यकसारसंग्रह, वैष्णवभूषण° (unter वैष्णवभूषण), व्यवहारः, व्याख्याः, शालः, शिलाः, शुभः, शैलः (auch KIR. 10, 14), श्यामः, श्वेतः, सकलवेदोपनिषत्, संतिसः (unter संतिस), संगीतः, समरः, समुद्रः, सर्वः, सितः, सिद्धांतः.

सारक 1) adj. a) = lazativ BHĀVAPR. 5. RĀGĀN. 21, 18. — b) am Ende eines adj. comp. (von 2. सार) voll von KATHĀS. 73, 122. — 2) m. eine best. (abführende) Pflanze: Croton Jamalgotā Hamilt. RĀGĀN. 6, 165. — Vgl. तलः, पीतः, विश्वः, वृत्तः, शितिः.

सारकायणी adj. von सारक gaṇa पत्तादि zu P. 4, 2, 80.

सारकेय desgl. gaṇa सख्यादि zu P. 4, 2, 80.

सारक्य desgl. gaṇa संकाशादि zu P. 4, 2, 80.

सारखदिर m. ein dem Khadira verwandter Baum, = दुष्खदिर RĀGĀN. 8, 81.

सारगन्ध m. Sandel (vorzüglichsten Geruch habend) ÇABDAĀ. im ÇKDR.

सारगीता f. Titel einer Schrift HALL 15. Verz. d. B. H. No. 1320.

सारयक्ष्मञ्जरी f. desgl. MACK. Coll. 1, 127.

सार्य (von सार्या) 1) adj. von der Biene kommend: मधु RV. 8, 4, 8. AV. 6, 69, 2. 9, 1, 19. VS. 19, 91. 95. 38, 6. ÇAT. BR. 3, 4, 2, 14. 14, 2, 2, 20. BHĀG. P. 4, 24, 64. neutr. Honig P. 4, 3, 117. Schol. HALĀJ. 2, 466. NAIŠH. 9, 154. BHĀG. P. 10, 15, 43. — 2) wohl so v. a. सार्या RV. 10, 106, 10.

सारङ्ग (सारङ्ग UṆĀDIS. 1, 121 und ÇAT. BR.) VOP. 2, 13. 1) adj. a) (f. ङ्) bunt, scheckig P. 4, 1, 40. Schol. = शबल AK. 3, 4, 2, 24. H. an. 3, 133. MEN. 50. fg. (शबले st. शरले zu lesen). HALĀJ. 4, 51. VIÇVA bei UGĒVAL. कृमि AV. 2, 32, 2. 5, 23, 9. TS. 5, 6, 20, 1. 22, 1. 7, 3, 20, 1. ROSS ÇAT. BR. 13, 5, 4, 2. AIR. BR. 8, 21. PĀÑKAB. BR. 21, 14, 8. KĀTJ. ÇR. 7, 9, 21. 22, 9. 13. RV. PRĀT. 17, 8. Ind. St. 8, 273. MBh. 7, 952. शबला कृपाः 971. — b) von der Sāraṅga genannten Antilope kommend: मांस RĀGĀN. im ÇKDR. — 2) m. a) ein best. Vogel gaṇa शकन्धादि zu P. 6, 1, 94. VĀRTT. 2. H. an. VIÇVA a. a. O. zu den विष्किर gezählt Suçr. 1, 201, 1. 228, 12. zu den प्रतुर्द KARAKA 1, 27. der Vogel Kātaka, Cuculus melanoleucus AK. 2, 5, 17. 3, 4, 2, 24. 30, 228. H. 1329. H. an. MED. HALĀJ. 2, 93. VIÇVA a. a. O. Spr. (II) 7069. MBh. 12, 6646. R. 2, 63, 15. 4, 29, 21. MEGH. 21. Z. d. d. m. G. 27, 27. मत्त° adj. R. 2, 63, 17. = कोकिल und मयूर ANEKĀNTHAK. im ÇKDR. = राजकुस ÇABDAR. ebend. — b) Biene H. an. VIÇVA a. a. O. BHĀG. P. 1, 11, 27 (सारं कृञ् गायतीति सारंगा भक्ताः Comm.). 18, 7. 4, 30, 32. — c) eine Antilopenart gaṇa शकन्धादि zu P. 6, 1, 94. VĀRTT. 2. AK. 3, 4, 2, 24. H. 1293. H. an. MED. HALĀJ. 2, 75. VIÇVA a. a. O. Spr. (II) 6411. ÇĀK. 5. 32. 5, 5. VIKR. 68, 9. KATHĀS. 8, 22. PĀÑKAB. 53, 20. BHĀṬṬ. 3, 26. 6, 85. 13, 38. am Ende eines adj. comp. f. आ RAGH. 12, 24 (cuculus Sr.).